

Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки

ФОРМУВАННЯ РИНКОВИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

**Збірник наукових праць
№9 (280)**

Київ 2024

**Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць
Вип. 9 (280). – К., 2024. – 115 с.**

Рекомендовано Вченою радою ДНДІМЕ

Протокол №7 від 28.08.2024 р.

Збірник статей присвячено науковим здобуткам молодих науковців – аспірантів та здобувачів наукових ступенів кандидата та доктора економічних наук. Він охоплює широкий спектр проблем із таких напрямів:

- макроекономічні аспекти сучасної економіки;
- інноваційно–інвестиційна політика;
- економічні проблеми розвитку галузей та видів економічної діяльності;
- розвиток регіональної економіки;
- соціально–трудова проблеми.

Розраховано на науковців і спеціалістів, які займаються питаннями управління економікою та вивчають теорію та практику формування ринкових відносин в Україні.

Відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України від 28 грудня 2019 р. № 1643 даний збірник віднесено до Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук, категорія «Б».

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

СТУДІНСЬКА Г.Я., доктор економічних наук (головний науковий редактор)
ХОДЖАЯН А.О доктор економічних наук, професор (заступник наукового редактора)
ПАСІЧНИК Ю.В. доктор економічних наук, професор (заступник наукового редактора)
ЗАХАРІН С.В., доктор економічних наук, с.н.с. (заступник наукового редактора)
АЛЕКСЄЄВ І.В., доктор економічних наук, професор
НЕБОТОВ П.Г., кандидат економічних наук, директор
ВАРНАЛІЙ З.С., доктор економічних наук, професор
ГУЖВА І.Ю., доктор економічних наук
КИЗИМ М.О., доктор економічних наук, професор, член–кор НАНУ
КУЛЬПІНСЬКИЙ С.В., доктор економічних наук
КОРНЄЄВ В.В., доктор економічних наук, професор
ВАСИЛЬЧАК С.В., доктор економічних наук, професор
ЛОПУШНЯК Г.С., доктор економічних наук, професор
КИЧКО І.І., доктор економічних наук, професор
ШОСТАК Л.Б., доктор економічних наук, професор
ГАРБАР Ж.В., доктор економічних наук, доцент, професор
ЧЕРКАШИНА К.Ф., кандидат економічних наук, доцент
ІВАНОВ Є.І., кандидат економічних наук (відповідальний секретар)

МІЖНАРОДНА РЕДАКЦІЙНА РАДА

АГНЄШКА ДЗЮБІНСЬКА, доктор філософії, Економічний університет м. Катовіце, Польща, професор кафедри менеджменту підприємства
АДАМ САМБОРСЬКИ, доктор філософії, Економічний університет м. Катовіце Польща, кафедра менеджменту підприємства
ВІРГІНІЯ ЮРЕНІСЕНЕ, професор, доктор наук, завідувач кафедри філософії та культурології, Каунаський факультет, Вільнюський університет, Литва
ГОРБОВИЙ АРТУР ЮЛІАНОВИЧ, професор, доктор технічних наук, Словацька Академія аграрних наук, член відділення економіки та менеджменту, (Словацька республіка)
ДІАНА СПУЛБЕР, доктор філософії, Університет Генуї, асистент професора кафедри філософії суспільств, м. Генуя (Італія)
ІВАН ТЕНЕВ ДМІТРОВ, професор, доктор економічних наук, Університет «проф. д-р Асен Златаров», завідувач кафедри економіки і управління, м. Бургас (Болгарія)
МІТАР ЛУТОВАЦ, професор, доктор технічних наук, Університет Уніон ім. Миколи Тесла, факультет індустріального управління, завідувач кафедри технологій, м. Белград (Сербія)
ЮРАЙ СІПКО, професор, доктор економічних наук, Словацька Академія наук, директор інституту економічних досліджень, м. Братислава (Словацька республіка)
СОФІЯ ВИШКОВСЬКА, професор, доктор наук, зав. кафедри організації і управління (факультет управління) Технологічно–природничий університет ім. Яна і Єнджея Снядецьких у Бидгощі, Бидгощ, Польща
СТЕФАН ДИРКА, доктор економічних наук, професор, Вища економічна школа, м. Катовіце, Польща, професор кафедри менеджменту і маркетингу. Міжнародний акредитор Міністерства науки і освіти Республіки Казахстан
ТОМАШ БЕРНАТ, професор, доктор наук, завідувач кафедри мікроекономіки, факультет економіки і менеджменту, Щецинський університет, Польща

Друковане періодичне видання «Формування ринкових відносин в Україні»

внесене в міжнародну базу даних періодичних видань:

ISSN 2522–1620

Key title: Formuvannâ rînkovîh vidnosin v Ukraïni

Abbreviated key title: Form. rînkovîh vidnosin Ukr.

Індексування і реферування: Україніка Наукова, Джерело

Міжнародні інформаційні та наукометричні бази даних: Google Scholar, Index Copernicus International (ICI), Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.

Формування ринкових відносин в Україні, 2024. Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ 22545–12445ГПР від 20.02.2017 року

© Державний науково–дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки, 2024

9. Malyshko, V. V., Yaremenko, L. M., Kalmykov, O. V. (2023). Napriamy rozvytku biudzhethnoho protsesu v Ukraini [Directions of development of the budget process in Ukraine]. *Investytsii: praktyka ta dosvid = Investments: practice and experience.* – 2023. – № 3. – С. 33–38 [in Ukrainian].

10. Panukhnyk, O., Fedotova, Ya., Holych, N. (2023). Derzhavnyi biudzheth Ukrainy–2023: osoblyvosti rehulivannia finansovo–ekonomichnykh protsesiv v umovakh povnomasshtabnoi viiny [State Budget of Ukraine–2023: features of regulation of financial and economic processes in a full–scale war]. *Sotsialno–ekonomichni problemy i derzhava = Socio–economic problems and the state.* – 2022. – Issue 2. – P. 63–71 [in Ukrainian].

11. Petlenko, Yu. V., Drozd, N. V., Morhun, D. O. (2021). Vidkrytist ta prozorst biudzhethnoho protsesu v Ukraini [Openness and transparency of the budget process in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Lotnoi akademii = Scientific Bulletin of the Flight Academy. Series: Economics, management and law.* – 2021. – Issue 5. – P. 83–91 [in Ukrainian].

12. Prots, N., Demchuk, N. (2022). Aktualni problemy formuvannia ta vykonannia mistsevykh biudzhethiv v umovakh voiennoho stanu [Actual problems of formation and execution of local budgets under martial law]. *Ekonomichnyi chasopys Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky = Economic Journal of Lesya Ukrainka Volyn National University.* – 2022. – № 4. – С. 62–70 [in Ukrainian].

13. Puzyrova, P. V., Martsynovskyi, V. V., Svyrydov, A. O. (2023). Sutnist ta znachennia makroprudentsiinoi poli-

tyky u fokusi finansovoi stabilnosti Ukrainy [The essence and significance of macroprudential policy in the focus of financial stability of Ukraine]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini = Formation of market relations in Ukraine.* 2023 – No. 7–8 (266–267). – pp. 5–11 [in Ukrainian].

14. Riabokin, M. V., Hordei, D., Novytska, O. V., Kotukh, Ye. V., Kozii, N. S. (2022). Osoblyvosti biudzhethnoho protsesu v umovakh voiennoho stanu [Features of the budget process under martial law]. *Ekonomika i rehion = Ekonomika i region.* – 2022. – № 4. – С. 275–281 [in Ukrainian].

15. Tokarieva, K. O. Pravove rehulivannia biudzhethnoho protsesu v umovakh voiennoho stanu [Legal regulation of the budget process under martial law]. *Pravo i Bezpeka = Law and Security.* – 2022. – № 3. – С. 26–36 [in Ukrainian].

Дані про автора

Русіна Юлія Олександрівна,

доцент кафедри фінансів та бізнес–консалтингу, Київський національний університет технологій та дизайну, к.е.н., доцент

e–mail: rusinaulia80@gmail.com

Data about the author

Yuliia Rusina,

Associate Professor of the Department of Finance and Business Consulting, Kyiv National University of Technologies and Design, Ph.D. in Economics, Associate Professor

e–mail: rusinaulia80@gmail.com

UDC 330.34:339.92:338.5

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14038877>

PUZYROVA P. V.,
PYLYPENKO O. O.,
HONCHARUK Ye. L.

Methodological approaches to the formation and development of the economic potential of transnational corporations in conditions of turbulence and risk

The subject of the research is to determine the main methodological approaches to the formation and development of the economic potential of transnational corporations in the current conditions of turbulence and risk.

The aim of the research is to determine the methodological foundations, principles, impact of risks and turbulence on the formation and development of the economic potential of transnational corporations.

Research methods. The following methods were used in the study: theoretical analysis; economic analysis; factor analysis; scenario analysis; risk management; case study; systematic; tabular, etc.

Results of the investigation. It has been established that transnational corporations (TNCs) are central to the modern global economy and their impact on the economic development of countries is

extremely large and powerful. However, the conditions of turbulence and risk pose obstacles to TNCs that require new methodological approaches to the formation and development of their economic potential. Methodological approaches to the development of TNCs' economic potential should take into account rapid changes in the external environment, which requires new management strategies, adaptation to conditions of instability and risk. The economic potential of transnational corporations is a set of material, financial, human, innovative, informational, managerial, production, technological and other resources that a company uses to ensure its sustainable development and increase its competitiveness in the global market. The main components of the economic potential of a TNC are: financial potential; innovation potential; human resources potential; and resource potential. The formation and development of TNCs' economic potential in the context of turbulence and risk are conditioned by the following factors: globalization and market integration; technological innovations; competition; political and economic risks; financial stability; demographic changes; socio-cultural factors; environmental requirements; adaptability and flexibility; cooperation and partnership. Besides, the formation and development of the economic potential of TNCs in the context of turbulence and risk requires compliance with a number of principles that allow TNCs not only to survive but also to develop in the face of uncertainty and risks that are characteristic of the modern global business environment. It is determined that the main methodological approaches are: risk diversification; flexibility of strategies; investment in innovation; effective management of human resources; adaptive planning; development of partnerships; implementation of sustainability principles.

Scope of the results. *Corporate economics, management of economic potential of enterprises, management of competitiveness of enterprises, risk management, enterprise security.*

Conclusions. *It has been established that in the context of global turbulence and risks, TNCs should adapt their approaches to the formation and development of economic potential, the ability to respond quickly to changes and the possibility of diversifying their risks. It is determined that the formation and development of TNCs' economic potential in the context of turbulence and risk is determined by certain factors, among which the main ones are: globalization and market integration; technological innovation; competition; political and economic risks; financial stability; demographic changes; socio-cultural factors; environmental requirements; adaptability and flexibility; cooperation and partnership. It is proved that these factors interact with each other, forming a unique context for each TNC in the current global environment. The main methodological approaches are proposed, namely: risk diversification; flexibility of strategies; investment in innovation; effective management of human resources. It is determined that strategic approaches, such as adaptive planning, development of partnerships and implementation of sustainability principles, provide TNCs with the opportunity to remain competitive and efficient in a constantly changing environment.*

Keywords: *transnational corporations, economic potential, turbulence and risks, efficiency, formation and development, methodological approaches, strategies, globalization, adaptation.*

ПУЗИРЬОВА П. В.,
ПИЛИПЕНКО О. О.,
ГОНЧАРУК Є. Л.

Методичні підходи до формування та розвитку економічного потенціалу транснаціональних корпорацій в умовах турбулентності та ризику

Предметом дослідження є визначення основних методичних підходів до формування та розвитку економічного потенціалу транснаціональних корпорацій в сучасних умовах турбулентності та ризику.

Метою дослідження є визначення методичних основ, принципів, впливу ризиків та турбулентності на формування та розвиток економічного потенціалу транснаціональних корпорацій.

Методи дослідження. В результаті дослідження були використані методи: теоретичного аналізу; економічного аналізу; факторний аналіз; сценарний аналіз; ризик-менеджменту; кейс-стаді; системний; табличний та ін.

Результати роботи. Встановлено, що транснаціональні корпорації (ТНК) займають центральне місце в сучасній глобальній економіці і їхній вплив на економічний розвиток країн надзвичайно великий та потужний. Однак умови турбулентності та ризику ставлять перед ТНК перешкоди, які вимагають нових методичних підходів до формування та розвитку їхнього економічного потенціалу. Методичні підходи до розвитку економічного потенціалу ТНК повинні враховувати швидкі зміни в зовнішньому середовищі, що вимагає нових стратегій управління, адаптації до умов нестабільності та ризику. Економічний потенціал транснаціональних корпорацій – це сукупність матеріальних, фінансових, людських, інноваційних, інформаційних, управлінських, виробничих, технологічних та інших ресурсів, які компанія використовує для забезпечення свого стійкого розвитку та підвищення конкурентоспроможності на глобальному ринку. Основними компонентами економічного потенціалу ТНК є: фінансовий потенціал; інноваційний потенціал; кадровий потенціал; ресурсний потенціал. Формування та розвиток економічного потенціалу ТНК в умовах турбулентності та ризику обумовлені такими чинниками: глобалізація та інтеграція ринків; технологічні інновації; конкуренція; політичні та економічні ризики; фінансова стабільність; демографічні зміни; соціально-культурні чинники; екологічні вимоги; адаптивність та гнучкість; співпраця та партнерство. Також формування та розвиток економічного потенціалу ТНК в умовах турбулентності та ризику вимагає дотримання ряду принципів, які дозволяють ТНК не тільки виживати, а й розвиватися в умовах невизначеності та ризиків, що є характерними для сучасного глобального бізнес-середовища. Визначено, що основними методичними підходами є: диверсифікація ризиків; гнучкість стратегій; інвестиції в інновації; ефективне управління кадровим потенціалом; адаптивне планування; розвиток партнерських відносин; впровадження принципів стійкості.

Галузь застосування результатів. Корпоративна економіка, управління економічним потенціалом підприємств, управління конкурентоспроможністю підприємств, ризик-менеджмент, безпека підприємства.

Висновки. Було встановлено, що в умовах глобальної турбулентності та ризиків ТНК мають адаптувати свої підходи до формування і розвитку економічного потенціалу, до здатності швидко реагувати на зміни і можливості диверсифікації своїх ризиків. Визначено, що формування та розвиток економічного потенціалу ТНК в умовах турбулентності та ризику обумовлюються певними чинниками, серед яких основними є: глобалізація та інтеграція ринків; технологічні інновації; конкуренція; політичні та економічні ризики; фінансова стабільність; демографічні зміни; соціально-культурні чинники; екологічні вимоги; адаптивність та гнучкість; співпраця та партнерство. Доведено, що ці чинники взаємодіють між собою, формуючи унікальний контекст для кожної ТНК в умовах сучасного глобального середовища. Запропоновано основні методичні підходи, а саме: диверсифікація ризиків; гнучкість стратегій; інвестиції в інновації; ефективне управління кадровим потенціалом. Визначено, що стратегічні підходи, такі як адаптивне планування, розвиток партнерських відносин та впровадження принципів стійкості, забезпечують ТНК можливість залишатися конкурентоспроможними та ефективними у постійно змінюваному середовищі.

Ключові слова: транснаціональні корпорації, економічний потенціал, турбулентність та ризики, ефективність, формування та розвиток, методичні підходи, стратегії, глобалізація, адаптація.

Formulation of the problem. Transnational corporations (TNCs) are central to today's global economy, and their influence on the economic development of countries is extremely large and powerful. However, the conditions of turbulence and risk, determined by globalization, changes in the political environment, technological shifts and other factors, pose obstacles to TNCs that require new methodological approaches to the formation and development of their economic potential. Since the modern economy is characterized by high uncertainty, frequent crises, political changes and economic fluctu-

ations, all this creates additional obstacles for TNCs in formulating their development strategy and managing risks. Methodological approaches to the development of TNCs' economic potential should take into account rapid changes in the external environment, which requires new management strategies, adaptation to conditions of instability and risk. TNCs should implement innovative solutions and new technologies, which requires the development of effective methods for their implementation. The study of the economic potential of TNCs is important not only in terms of their profits, but also in the context

of their impact on employment, environment and social responsibility, which are relevant topics on a global scale. Increased attention to environmental sustainability and corporate social responsibility also affects the development strategies of TNCs, as companies increasingly have to take into account the requirements of stakeholders for ethical and environmentally friendly business conduct. Thus, the study of methodological approaches to the formation and development of the economic potential of TNCs in conditions of turbulence and risk is necessary to ensure their sustainability, competitiveness and sustainable development.

Analysis of research and publications on the problem. The research of the problem of formation and development of the economic potential of TNCs in the context of turbulence and risk is an important aspect of modern economic science. Both Ukrainian and foreign authors are actively working on this topic, analyzing various aspects of strategy, management and adaptation of TNCs to changes in the global economy. Among domestic researchers, it is worth noting the following: O. G. Bilorus, who studied globalization processes and their impact on the development of TNCs, where he analyzed the impact of global economic turbulence on corporate strategies. V. M. Geyets – who studied global risks and their impact on the economic strategy of TNCs, as well as risk management issues in the context of turbulent economic changes. V. S. Savchuk – researched and analyzed methods of financial risk management and development of financial potential of TNCs. Yu. Kozak – studied the issues of integration processes and economic security of TNCs in the context of globalization and turbulence. Among foreign researchers on this topic, the most interesting are the works of the following scholars: M. Porter – a researcher of strategies of companies, including TNCs, who developed the concepts of competitive advantage and strategic approaches to work in conditions of turbulence. J. Dunning is the developer of the OLI model (Ownership, Location, Internalization), which analyzes the decisions of TNCs on asset allocation and risk management. S. Hymer is one of the first economists to pay attention to the nature and functioning of TNCs in the global economy and to study the issues of risks and economic barriers. J. Stiglitz – the author is known for his research on globalization and its implications for TNCs, in particular in the context of risks and turbulence. P. Dicken – analyzed glob-

al changes in the functioning of TNCs and their economic potential in the global economy. S. Ghoshal, who studied the strategies of international corporations, their development and adaptation to changes in the international environment, in particular under the influence of risks and instability. Thus, this issue has been studied by the scientific community of authors from many countries, but in order to study it in depth, there is a need for further research, analyzing various aspects from the impact of risks and turbulence on TNCs to the main methodological approaches to the formation of the economic potential of TNCs in conditions of turbulence.

Presenting main material. In today's globalized world, TNCs play a leading role in the development of the global economy. However, the growing uncertainty and turbulence in the markets caused by factors such as economic crises, wars, political instability, climate change and technological shifts are becoming significant obstacles for TNCs. In these conditions, the effective formation and development of the economic potential of corporations requires the development of new methodological approaches that take into account the dynamism of the external environment and the ability to adapt.

The economic potential of transnational corporations is a set of material, financial, human, innovative, informational, managerial, production, technological and other resources that a company uses to ensure its sustainable development and increase its competitiveness in the global market. The main components of economic potential are [1; 6; 8; 12; 15; 17; 21]:

- financial potential – the ability of TNCs to attract and distribute financial resources;
- innovation potential – the ability of TNCs to create and implement new technologies and products
- human resources potential – the level of qualification of employees and management potential of TNCs;
- resource potential – the ability to access natural and material resources of TNCs.

The formation and effective management of these components in the face of risks and turbulence is becoming a key task for ensuring the sustainable development of TNCs.

Risks and turbulence in the modern economic environment may have different nature, but their impact on TNCs is always significant (Table 1) [2; 3; 5; 9; 11; 14; 18]:

Table 1. The impact of risks and turbulence on TNCs in the current environment

Risks	Manifestation of turbulence
Economic	Cyclical fluctuations in the global economy, changes in exchange rates, inflationary processes
Political	Instability in certain regions, sanctions, nationalization or changes in regulatory policies in different countries
Social	Changes in consumer sentiment, social unrest, income inequality
Environmental	Climate change, natural disasters, toughening environmental regulations
Technological	Technological advances, cyber-attacks, rapid obsolescence of technologies

The turbulent environment requires TNCs to adopt adaptive strategies, the ability to respond quickly to changes, and the ability to diversify their risks. Accordingly, the formation and development of the economic potential of TNCs in conditions of turbulence and risk are conditioned by the following factors:

- globalization and integration of markets – interconnection between countries, which leads to the expansion of sales markets and reduction of production costs;
- technological innovations – development of new technologies, which allows to increase productivity, reduce costs and create new products and services;
- competition – increased competition both at the international and national levels requires TNCs to constantly improve and adapt;

- political and economic risks – instability of the political situation, changes in legislation, economic crises have a negative impact on the activities of TNCs;
- financial stability – access to financial resources, investment opportunities and crediting determine the ability of corporations to implement their strategies;
- demographic changes – changes in the structure of the population, the level of education and qualifications of employees affect the human resources of TNCs;
- socio-cultural factors – cultural differences, consumer preferences and social trends affect marketing and product development strategies;
- environmental requirements – the growing emphasis on sustainable development and environmental responsibility requires TNCs to implement new environmental standards;

Table 2. Principles of formation and development of TNCs' economic potential in turbulent conditions

Principle	Characteristics
Flexibility and adaptability	TNCs should be prepared to respond quickly to changes in market conditions, political situation and technological environment, which involves adapting business models, product portfolios and management strategies
Diversification	Diversification of markets, products and technologies reduces risks and helps to stabilize revenues, so TNCs can expand into new markets and offer new products to reduce dependence on individual segments
Innovation	Investing in research and development is critical to maintaining competitiveness, so innovation can help develop new products and services, as well as improve process efficiency
Partnership and collaboration	Strategic alliances and partnerships allow TNCs to gain access to new technologies, markets and resources. Collaboration with local enterprises can also reduce the risks of entering new markets
Risk management	Developing a risk management system, including risk identification, analysis and monitoring, is an important element of strategic management that helps TNCs respond to threats in a timely manner and reduce their impact
Social responsibility and sustainable development	Implementation of the principles of sustainable development and social responsibility can improve the reputation of TNCs, strengthen ties with local communities and reduce risks related to environmental and social aspects
Digitalization and technological innovation	Implementation of new technologies and digital solutions can improve operational efficiency, reduce costs and provide access to new markets
Analytics and monitoring	Using analytical tools to assess market conditions and consumer demand helps TNCs make informed decisions and adapt strategies in real time

- adaptability and flexibility – implies the ability of TNCs to quickly adapt to changes in the external environment and adjust their strategies;

- cooperation and partnership – interaction with other companies, government agencies, and research organizations has a positive impact on the development of technologies and entry into new markets.

These factors interact with each other to form a unique context for each TNC in the current global environment [4; 7; 10; 13; 16; 19].

The formation and development of the economic potential of TNCs in the context of turbulence and risk requires compliance with a number of principles (Table 2):

Adherence to these principles allows TNCs not only to survive, but also to develop in the face of uncertainty and risks that are characteristic of the modern global business environment. In the context of turbulence, it is necessary to develop methodological approaches to the formation of the economic potential of TNCs that will allow them to maintain stability and competitiveness in the global market. Among the main methodological approaches, we propose the following (Fig. 1) [4; 8; 17; 20; 22; 23].

One of the key methodological approaches is diversification at both the market and product levels. Diversification of the geographical location of production facilities and sales markets helps to reduce the impact of regional economic or political crises. In addition, product diversity, which allows TNCs to operate in different sectors of the economy, helps to reduce dependence on one type of product or service. TNCs should be able to quickly change their strate-

gies depending on changes in the external environment. Flexibility implies the ability to quickly switch between markets, customer segments, or technologies, which helps to avoid significant losses in the event of a crisis. Developing the innovative potential of TNCs is essential to maintain their competitiveness in the face of turbulence. Investments in new technologies, digital transformation, research and development allow corporations to develop new products and improve the efficiency of operational processes. In the face of constant change, highly qualified personnel capable of ensuring the company's adaptation to new conditions are becoming a key resource for TNCs. Investing in training, skills development and human resources management should be one of the priorities of corporations, where an important component is also the formation of a global corporate culture that takes into account the diversity of cultural and national characteristics [8; 13; 17; 20; 22].

Traditional strategic planning based on long-term forecasts is becoming less effective in the face of unpredictable changes in the markets. In such circumstances, adaptive planning models that allow TNCs to respond quickly to changes are becoming increasingly relevant. The main principles of adaptive planning are constant monitoring of the environment, flexibility in decision-making and the ability to quickly revise plans. Increasing sustainability and focusing on sustainable development are critical for TNCs seeking to reduce the impact of risks associated with environmental and social factors. Implementation of ESG principles (environmental, social and corporate governance) is becoming an impor-

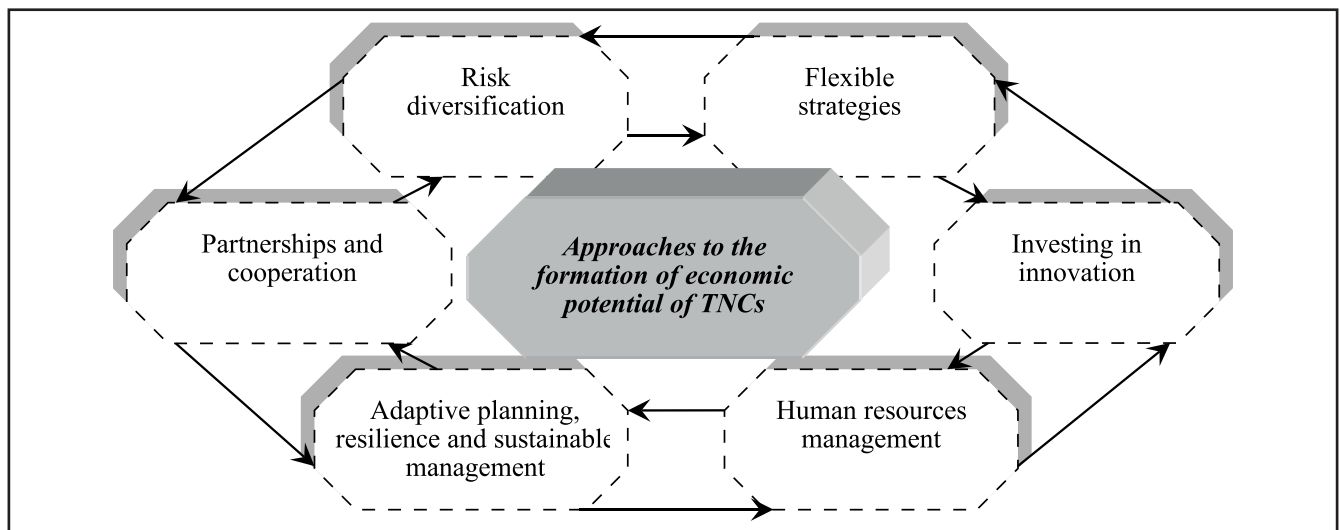

Fig. 1. Methodological approaches to the formation of the economic potential of TNCs in turbulent conditions

tant part of corporate strategy, as it helps to reduce dependence on external risk factors and increase investor confidence [8; 10; 16; 19].

Strategic alliances with other companies, governments, or academic institutions are also of particular importance, allowing TNCs to use available resources more efficiently, reduce risks, and generate synergies. Partnerships can provide access to new markets, technologies, or financial resources, which helps to reduce the vulnerability of corporations in times of turbulence [6; 13; 17; 21]

Conclusions

Therefore, in the context of global turbulence and risks, TNCs must adapt their approaches to the formation and development of economic potential, the ability to respond quickly to changes and the possibility of diversifying their risks. The formation and development of TNCs' economic potential in the context of turbulence and risk are determined by certain factors, among which the main ones are: globalization and market integration; technological innovations; competition; political and economic risks; financial stability; demographic changes; socio-cultural factors; environmental requirements; adaptability and flexibility; cooperation and partnership. These factors interact with each other to form a unique context for each TNC in the current global environment. Accordingly, the main methodological approaches are risk diversification, strategy flexibility, investment in innovation, and effective human resource management. Strategic approaches, such as adaptive planning, development of partnerships and implementation of sustainability principles, provide TNCs with the opportunity to remain competitive and efficient in a constantly changing environment.

References:

1. Arefieva, O. V., Komaretska, P. V. (2008). Interesy steikholderiv v orhanizatsiinomu zabezpechenni stratehichnoho upravlinnia finansovym potentsialom pidpriemstv [Interests of stakeholders in organizational support of strategic management of the financial potential of enterprises]. Aktualni problemy ekonomiky = Actual problems of economy, No. 9 (87), P. 80–85 [in Ukrainian].

2. Arefieva, O. V., Kovalchuk, A. M., Zahaina, S. Yu. (2023). Doslidzhennia pidkhodiv formuvannia ekonomichnoho potentsialu pidpriemstva u konteksti transparentnosti rozvytku investytsiinykh protsesiv [Research ap-

proaches to the formation of the economic potential of the enterprise in the context of transparency in the development of investment processes]. Ekonomichnyi visnyk Dniprovskoi politekhniki = Economic Bulletin of the Dnipro Polytechnic, No. 3, P. 131–139 [in Ukrainian].

3. Bezrukova, N. V. (2012). Diialnist transnatsionalnykh korporatsii u konteksti natsionalnoi ekonomichnoi bezpeky [Activities of transnational corporations in the context of national economic security]. Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli. Seriya : Ekonomichni nauky = Scientific Bulletin of the Poltava University of Economics and Trade. Series: Economic sciences, No. 3, P. 37–41 [in Ukrainian].

4. Honcharuk, Ye. L., Puzyrova, P. V. (2024). Osoblyvosti rozvytku transnatsionalnykh korporatsii avtomobilnoi industrii [Peculiarities of the development of transnational corporations of the automobile industry]. Vplyv hlobalizatsiinykh protsesiv ta tsyfrovoy transformatsii na formuvannia mizhnarodnoho ekonomichnoho klimatu ta finansovoi ekosystemy = The impact of globalization processes and digital transformation on the formation of the international economic climate and financial ecosystem: a collection of materials of the International Scientific and Practical Internet conference, Poltava, March 28, 2024, Poltava: PUET, P. 302–304 [in Ukrainian].

5. Ius, I. B. (2014). Ekonomichnyi potentsial transkordonnoi kooperatsii [Economic potential of cross-border cooperation]. Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu. Seriya: Ekonomichni nauky = Scientific Bulletin of Kherson State University. Series: Economic sciences, Issue 9(1), P. 195–199 [in Ukrainian].

6. Ivchenko, Yu. A. (2020). Teoretychni zasady zabezpechennia potentsialu ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva v umovakh hibrydnykh zahroz ta postkonfliktnoi transformatsii [Theoretical principles of ensuring the economic security potential of the enterprise in the conditions of hybrid threats and post-conflict transformation]. Visnyk Skhidnoukrajinskoho natsionalnogo universytetu imeni Volodymyra Dalia = Bulletin of the East Ukrainian National University named after Volodymyr Dahl, No. 1, P. 32–39 [in Ukrainian].

7. Khaliliaieva, O. V., Puzyrova, P. V. (2021). Sutnist ta znachennia ekonomichnoho potentsialu, yoho mistse v ekonomitsi krainy: suchasnyi aspekt v umovakh staloho rozvytku [The essence and significance of economic potential, its place in the country's economy: a modern aspect in the context of sustainable development]. Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini = Formation of market relations in Ukraine, No. 12 (247), P. 33–40 [in Ukrainian].

8. Khaliliaeva, O. V., Puzyrova, P. V. (2022). Upravlinnia potentsialom ta yoho znachennia v suchasnykh umovakh makroekonomichnoi hlobalizatsii [Potential management and its importance in the current conditions of macroeconomic globalization]. Suchasni aspekty modernizatsii nauky: stan, problemy, tendentsii rozvytku = Modern aspects of science modernization: state, problems, development trends: materials of the XVIII International Scientific and Practical Conference, Tartu (Estonia), February 7, 2022, Kyiv; Tartu: VADND, PP. 467–471 [in Ukrainian].

9. Kohut, O. V., Shatska, Z. Ya. (2020). Rol finansovoho potentsialu u zabezpechenni staloho rozvytku Ukrainy [The role of financial potential in ensuring the sustainable development of Ukraine]. Zbirnyk tez dopovidei Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii zdobuvachiv vyshchoi osvity ta molodykh uchenykh «Dominanty sotsialno-ekonomichnoho rozvytku Ukrainy v umovakh innovatsiinoho typu prohresu» = A collection of abstracts of reports of the All-Ukrainian scientific and practical conference of higher education graduates and young scientists «Dominants of the socio-economic development of Ukraine in the conditions of innovative type of progress», March 16, 2020, Kyiv, KNUVD, P. 142–145 [in Ukrainian].

10. Komaretska, P. V. (2003). Teoretychni pidkhody shchodo sutnosti finansovoho potentsialu [Theoretical approaches to the essence of financial potential]. Visnyk Kharkivskoho natsionalnogo universytetu im. V. N. Karazina. Natsionalizatsiia ta pryvatyzatsiia: mynule, teperishnie, maibutnie = Bulletin of V. N. Karazin Kharkiv National University. Nationalization and privatization: past, present, future, No. 613, Series economic, P. 236–241 [in Ukrainian].

11. Komaretska, P. V. (2004). Sutnist ta znachennia finansovoho potentsialu dlia rozvytku pidpriemstva v suchasnykh umovakh [The essence and significance of financial potential for the development of the enterprise in modern conditions]. Visnyk Kharkivskoho natsionalnogo universytetu im. V. N. Karazina «Shliakhy rishennia problem funktsionuvannia ekonomichnykh system» = Bulletin of V. N. Karazin Kharkiv National University «Ways of solving problems of functioning of economic systems», No. 630, part 2, P. 163–166 [in Ukrainian].

12. Komaretska, P. V. (2005). Finansovy potentsial: yoho skladovi, faktory vplyvu ta umovy rozvytku [Financial potential: its components, factors of influence and conditions of development]. Visnyk Kharkivskoho natsionalnogo universytetu im. V. N. Karazina «Evolutsiia naukovykh znan i suchasni problemy ekonomichnoi teorii»: Ekonomichna seriia = Bulletin of V. N. Karazin Kharkiv

National University «Evolution of scientific knowledge and modern problems of economic theory»: Economic Series, Issue 663, P. 144–148 [in Ukrainian].

13. Komaretska, P. V. (2006). Formuvannia stratehii upravlinnia finansovym potentsialom pidpriemstva [Formation of the strategy for managing the financial potential of the enterprise]. Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini : zbirnyk naukovykh prats = Formation of market relations in Ukraine: a collection of scientific papers, Issue 9 (64), P. 90–92 [in Ukrainian].

14. Makedon, V. V. (2012). Format vzaiemodii transnatsionalnykh korporatsii ta realnogo sektora natsionalnoi ekonomiky Ukrainy [Format of interaction between transnational corporations and the real sector of the national economy of Ukraine]. Biuleten Mizhnarodnogo Nobelivskoho ekonomichnoho forumu = Bulletin of the International Nobel Economic Forum, No. 1(1), P. 250–258 [in Ukrainian].

15. Oriekhova, A. I. (2018). Otsinka kontrolinhu transformatsii ekonomichnoho potentsialu v umovakh transparentnosti biznesu [Assessment of controlling the transformation of economic potential in the conditions of business transparency]. Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky = Ukrainian Journal of Applied Economics, Vol. 3, No. 3, P. 20–28 [in Ukrainian].

16. Puzyrova, P. V. (2008). Otsinka ekonomichnoho ryzyku v upravlinni finansovym potentsialom pidpriemstv Ukrainy [Evaluation of economic risk in managing the financial potential of enterprises of Ukraine]. Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini = Formation of market relations in Ukraine, No. 10 (89), P. 131–134 [in Ukrainian].

17. Puzyrova, P. V. (2010). Matrytsia kliuchovykh stratehii v upravlinni finansovym potentsialom promyslovykh pidpriemstv [Matrix of key strategies in managing the financial potential of industrial enterprises]. Aktualni problemy ekonomiky = Actual problems of economy, № 6 (108), P. 151–156 [in Ukrainian].

18. Puzyrova, P. V., Papko, O. O. (2023). Kliuchovi chynnyky formuvannia ta rozvytku transnatsionalnykh korporatsii v mizhnarodnomu biznesi [Key factors in the formation and development of transnational corporations in international business]. Natsionalni ekonomichni stratehii rozvytku v hlobalnomu seredovyshchi = National economic development strategies in the global environment: collection of abstracts of the XIV International Scientific and Practical Conference, Kyiv, May 11, 2023. Kyiv: NAU, P. 205–208 [in Ukrainian].

19. Reznikova, N. V., Bulatova, O. V., Shlapak, A. V., Ivashchenko, O. A. (2023). Platformizatsiia tsyfrovoy ekonomiky chy tekhnohlobalizm tsyfrovoykh platform?

transformatsiyni potentsial didzhytalizovanykh rynkiv dlia mizhnarodnoho biznesu i torhivli [Platformization of the digital economy or techno-globalism of digital platforms? transformational potential of digitized markets for international business and trade]. *Efektivna ekonomika = Efficient economy*, No. 6, URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2023_6_3 [in Ukrainian].

20. Shatska, Z. Ya., Kostina, N. S. (2022). Transnatsionalni korporatsii ahropromyslovoho sektoru: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku [Transnational corporations of the agro-industrial sector: current state and development prospects]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini = Formation of market relations in Ukraine*, No. 9 (256), P.28–34 [in Ukrainian].

21. Shatska, Z. Ya., Ruziiev, M. V. (2023). Perspektyvy rozvytku transnatsionalnykh korporatsii v umovakh smart-ekonomiky [Prospects for the development of transnational corporations in the context of the smart economy]. *Vseukrainska naukovo-praktychna konferentsiia molodykh uchenykh ta studentiv «Dominanty sotsialno-ekonomichnoho rozvytku Ukrainy u novykh realiakh» = All-Ukrainian scientific and practical conference of young scientists and students «Dominants of social and economic development of Ukraine in new realities»*, March 30, 2023, KNUTD, P.112–113 [in Ukrainian].

22. Shkurat, I. V. (2020). Transnatsionalni korporatsii u protsesakh hlobalizatsii ta yikhniy vplyv na natsionalni urady: orhanizatsiino-pravovyi mekhanizm [Transnational corporations in globalization processes and their influence on national governments: organizational and legal mechanism]. *Pravo ta derzhavne upravlinnia = Law and state administration*, No. 1(1), P. 13–17 [in Ukrainian].

23. Tytykalo, V. S. (2021). Teoretyko-metodychnyi pidkhid do formuvannia ta udoskonalennia ekonomichnoho potentsialu pidpriemstv v umovakh strukturno-orhanizatsiinykh transformatsii [Theoretical and methodological approach to the formation and improvement of the economic potential of enterprises in the condi-

tions of structural and organizational transformations]. *Ekonomichnyi visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy «Kyivskiy politekhnichnyi instytut» = Economic Bulletin of the National Technical University of Ukraine «Kyiv Polytechnic Institute»*, No. 19, P. 99–106 [in Ukrainian].

Data about the authors

Polina Puzyrova,

Associate Professor of the Department of Smart Economics, Kyiv National University of Technologies and Design, Doctor of Science in Economics, Professor
e-mail: puzyrova@ukr.net

Olha Pylypenko,

Associate Professor of the Department of Finance and Accounting, V.I. Vernadsky Taurida National University, PhD in Economics, Associate Professor
e-mail: pylypenko.olha@tnu.edu.ua

Yevhen Honcharuk,

Master student of the Department of Smart Economics, Kyiv National University of Technologies and Design,
e-mail: primewolfprivat@gmail.com

Дані про авторів

Пузирьова Поліна Володимирівна,

доцент кафедри смарт-економіки, Київський національний університет технологій та дизайну, д.е.н., професор

e-mail: puzyrova@ukr.net

Пилипенко Ольга Олегівна,

доцент кафедри фінансів та обліку, Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, к.е.н., доцент

e-mail: pylypenko.olha@tnu.edu.ua

Гончарук Євген Леонідович,

Магістр кафедри смарт-економіки, Київський національний університет технологій та дизайну

e-mail: primewolfprivat@gmail.com

УДК: 336.71:336.02:330.366 (477)

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14038919>

СЕМЕНОВ О.С.

Координація монетарної та фіскальної політики в Україні з метою післявоєнного відновлення економіки

Предметом дослідження є рівень координації між монетарною та фіскальною політиками в Україні, що впливає на здатність країни забезпечувати макроекономічну стабільність.

Метою статті є дослідження напрямів підвищення координації між фіскальною та монетарною політиками України в умовах воєнного стану й поствоєнного відновлення.

Методи дослідження. У роботі використані системний підхід, метод теоретичного узагальнен-

ЗМІСТ

Макроекономічні аспекти сучасної економіки

РУСИНА Ю. О. Бюджетний процес в Україні в контексті воєнного стану: особливості та перспективи	5
ПУЗИРЬОВА П. В., ПИЛИПЕНКО О. О., ГОНЧАРУК Є. Л. Методичні підходи до формування та розвитку економічного потенціалу транснаціональних корпорацій в умовах турбулентності та ризику	10
СЕМЕНОВ О. С. Координація монетарної та фіскальної політики в Україні з метою післявоєнного відновлення економіки.....	18

Інноваційно-інвестиційна політика

МОЛНАР О. С., БРЕНЗОВИЧ О. І., ПОЛЯКОВ В. В. Проблема встановлення макроекономічної рівноваги в економіці України.....	27
ШАБРАНЬКА Н. І., МАРИНІНА С. В. Побудова державної політики безпеки праці на інвестиційно-інноваційних засадах економічного розвитку	32
ШАЦЬКА З. Я., КЛІМЕНКО А. Ю., ПОТЄХІНА М. П. Діяльність міжнародних інвестиційних фондів під час війни та післявоєнного відновлення України.....	38
КАЙДАНОВИЧ В. В. Інноваційне майбутнє підприємств галузі харчової промисловості.....	44

Економічні проблеми розвитку галузей та видів економічної діяльності

БЕБКО С. В., ВЕРБОВЕЦЬКИЙ М. І. Стратегічні підходи до формування та розвитку товарної політики підприємства в умовах післявоєнного відновлення	51
КРАМЧЕНКО Р. А. Підходи до формування виробничої програми підприємства	59
МЕЛЬНИК Л. С., ПУЗИРЬОВА П. В., РАТИНСЬКА О. С., ДЕЙНЕКО О. І. Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах воєнного стану.....	63
ПУЗИРЬОВА П. В., СВИРИДОВ А. О., САМОЙЛЕНКО Р. Л., БАЛОВ Г. Ю. Стратегічні орієнтири розвитку та ефективної діяльності інтегрованих структур міжнародного бізнесу у післявоєнному періоді	70
ОСАДЧУК О. П., ШЕРЕМЕТІНСЬКИЙ М. А. Напрямки удосконалення системи менеджменту персоналу на сучасному підприємстві.....	77
КРАСНЯК О. П., ГАРБАР В. А. Кадрова безпека в системі управління персоналом як складова економічної безпеки підприємств	84
КРУПСЬКИЙ В. С. Інтеграція українського сільського господарства в європейський ринок.....	93
РУМИК І. І., ПУЗИРЬОВА П. В., ХАЛІЛЯЄВА О. В., СЕМЕНОВ К. С. Методичні підходи до оцінювання ефективності діяльності підприємства в контексті економічної безпеки.....	98

Рецензії, коментарі, відгуки

Рецензія на монографію «Аграрний сектор України: сировинна пастка», частина II, підготовлену доктором економічних наук, професором Могильним Олексієм Миколайовичем.....	107
--	-----

CONTENT

Macro-economic aspects of modern economy

RUSINA Yu. O. The budget process in Ukraine in the context of martial law: features and prospects	5
PUZYROVA P. V., PYLYPENKO O. O., HONCHARUK Ye. L. Methodological approaches to the formation and development of the economic potential of transnational corporations in conditions of turbulence and risk	10
SEMENOV O. S. Monetary and fiscal policy coordination in Ukraine with the purpose of post-war recovery of the economy	18

Innovation and investment policy

MOLNAR O. S., BREZOVYCH O. I., POLIAKOV V. V. The problem of establishing macroeconomic equilibrium in the economy of Ukraine	27
SHABRANSKA N. I., MARYNINA S. V. Structure of the state policy of labor safety on the investment and innovation basis of economic development.....	32
SHATSKA Z. Ya., KLIMENKO A. Yu., POTEHINA M. P. Activities of international investment funds during the war and post-war reconstruction of Ukraine.....	38
KAIDANOVYCH V. V. Innovative future of food industry enterprises	44

Economic problems of development of branches and types of economic activity

BEBKO S. V., VERBOVETSKYI M. I. Strategic approaches to the formation and development of the enterprise's commodity policy in the conditions of post-war recovery	51
KRAMCHENKO R. A. Approaches to the formation of the production program of the enterprise	59
MELNYK L. S., PUZYROVA P. V., RATYNSKA O. S., DEINEKO O. I. Competitiveness management of enterprises under martial law	63
PUZYROVA P. V., SVYRYDOV A. O., SAMOYLENKO R. L., BALOV H. Yu. Strategic directions for the development and effective operation of integrated international business structures in the post-war period.....	70
OSADCHUK O. P., SHEREMETYSKYJ M. A. Directions for improving the personnel management system at a modern enterprise.....	77
KRASNYAK O. P., HARBAR V. A. Personnel security in the personnel management system as a component of the economic security of enterprises.....	84
KRUPSKYI V. S. Integration of Ukrainian agriculture into the European market.....	93
RUMYK I. I., PUZYROVA P. V., KHALILIAEVA O. V., SEMENOV K. S. Methodological approaches to assessing the efficiency of an enterprise in the context of economic security.....	98

Reviews, comments, reviews

Review to the monograph «Agrarian sector of Ukraine: raw material trap», part II, prepared by Doctor of Economic Sciences, Professor Oleksiy Mykolayovych Mohylyny.....	107
---	-----